

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Bydgoszcz, dnia 26 stycznia 2018 r.

Poz. 456

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE Nr 31/2018 WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO

z dnia 25 stycznia 2018 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz.U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389 i poz. 2495), po zasięgnięciu opinii Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy o nazwie Wyzwolenia położonej w mieście Mrocza, nadaje się nazwę Powstańców Wielkopolskich.

§ 2. Zarządzenie zastępcze podlega wykonaniu przez Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miejska w Mroczy nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała w wyznaczonym przez ustawodawcę terminie zmiany nazwy ul. Wyzwolenia. W związku z powyższym Wojewoda Kujawsko-Pomorski zwrócił się pismem z dnia 19 września 2017 r. (znak: WNK.IV.4130.135.2017.JB), w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN) o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia ustawy w życie z normą art. 1 ustawy. Wyżej wymienione pismo wpłynęło do IPN w dniu 19 września 2017 r. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Przedmiotowa opinia wpłynęła do organu nadzoru w dniu 2 stycznia 2018 r. (pismo z dnia 19 grudnia 2017 r. znak: BUW-940-239(38)/17).

W ocenie wojewody, nazwa ulicy Wyzwolenia jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Jak wynika z opinii IPN, nazwa ulicy Wyzwolenia w Mroczy odnosi się do wydarzeń z lat 1944-1945. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wkroczenie wojsk sowieckich celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako „dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Według elementarnej definicji słownikowej „wyzwolić” – „wyzwalać” znaczy „uczynić kogoś wolnym, niezależnym” (Słownik Języka Polskiego PWN, Warszawa 2007. s.1230). Nie były natomiast wyzwoleniem Polski działania podejmowane przez ZSRR w latach 1944-1945: ponowna aneksja niemal połowy terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zniewolenia całej reszty państwa w ramach stalinowskiego systemu władzy, siłą narzuconego Polsce. Zmiana zniewolenia pod okupacją niemiecką (pod władzą A. Hitlera), na inną formę zniewolenia (pod wodzą J. Stalina), w zgodzie z językiem polskim i faktami nie może być określona wyzwoleniem. Po wyparciu Niemców Armia Czerwona, NKWD i inne służby sowieckie – wbrew nadziejom Polaków – nie pozwoliły na odbudowę państwa suwerennego i wolnego. W oparciu o terror i przemoc zbudowały struktury państwowe w pełni zależne od ośrodków decyzyjnych w Moskwie.

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega wątpliwości, że nazwa Wyzwolenia (1945) stanowi symbol komunizmu, o jakim mowa w art. 1 ust. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę brzmienie przepisów art. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy należy stwierdzić, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Organ nadzoru jest zatem zobligowany – na mocy przepisu art. 6 ust. 2 ustawy – do wydania zarządzenia zastępczego, nadającego ulicy o nazwie Wyzwolenia w mieście Mrocza nową nazwę: Powstańców Wielkopolskich.

Termin *Powstańcy Wielkopolscy* odnosi się do uczestników polskiego powstania narodowego, które toczyło się na terenie Prowincji Poznańskiej na przełomie lat 1918-1919. Powstańcy domagali się powrotu ziem zaboru pruskiego do Rzeczypospolitej. Do wybuchu Powstania doszło 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu, w czasie wizyty powracającego do Polski Ignacego Jana Paderewskiego. Powstańcy w krótkim czasie opanowali całą Prowincję Poznańską z wyjątkiem jej północnych i południowo-wschodnich obrzeży. Powstanie zakończyło się 16 lutego 1919 roku rozejmem w Trewirze, było pierwszym z polskich powstań z okresu odzyskiwania przez Polskę niepodległości, które umożliwiło realizację wszystkich założonych celów. Działania powstańcze miały miejsce także w Mroczy, w której w noc sylwestrową utworzono Straż Ludową, a 2 stycznia Polacy przejęli władzę w mieście. W Mroczy w kolejnych dniach dochodziło do zmagania między powstańcami a wojskami niemieckimi.

Na podstawie art. 5 ustawy, pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

POUCZENIE

Na niniejsze zarządzenie zastępcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy w terminie 30 dni od daty doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski
Mikołaj Bogdanowicz